

Простягаючись від східних схилів Скелястих гір на захід до Сьєрра-Невади у Каліфорнії та вздовж Каскадного хребта на північному заході тихоокеанського узбережжя аж до Аляски, лежить найбільший за розмірами, але водночас і найменш заселений регіон у Сполучених Штатах (карта 11). Низька щільність населення – одна з найбільш характерних рис цього регіону. Звичайно його довілля досить неоднорідне. Частину цієї, загалом нерівної, гірської території займають, наприклад, плато, деякі з них є навіть досить великими за площею. Річний рівень опадів тут коливається від 125 сантиметрів на півночі штату Айдаго до 25 сантиметрів на рік у районі великих плато. Нині цей регіон заселений переважно вихідцями з Європи, хоча іспано-американці та індіанці також становлять досить значний відсоток від загальної кількості населення, особливо на півдні. У деяких частинах регіону населення займається зрошувальним землеробством, у інших тримає ранчо, тоді як у інших регіонах найпоширенішими видами діяльності населення є деревообробна промисловість, туристична індустрія чи праця у копальнях.

Тут розташовано також кілька чи не наймальовничіших місць на американському континенті. Вплив людини на довілля регіону, хоча і досить помітний у деяких місцях, в цілому перебуває в тіні красот дикої природи.

СКЛАДНЕ ДОВКІЛЛЯ

Східні американці загалом звичні до пагорбистої поверхні, де рідко трапляються великі перепади висот. Там, де є гори, їхня висота здебільшого не перевищує 1000 метрів від підніжжя до верху. На противагу до цього на заході континенту перепади висот понад 1000 метрів трапляються не так вже й рідко.

Іншою характерною особливістю даного регіону є його нерівність. Більшість гір на сході Сполучених Штатів мають заокруглені форми, вкриті шаром ґрунту. Гірські хребти на заході мають переважно стрімкі, майже вертикальні схили, а більшість вершин – зубчасті краї, спрямовані до неба. Почасти це пов'язано з віком цих гірських масивів. Більшість гірських масивів на заході, якщо не всі, значно молодші за віком, ніж гори на сході. Тому ерозія, яка звичайно згладжує поверхню землі, впливала на цю територію протягом значно коротшого часу.

Протягом останнього геологічного періоду – Плейстоцену – гірські льодовики досить сильно змінили зовнішній вигляд більшості гірських масивів заходу, а залишкові льодовики і понині можна знайти подекуди на високогір'ях регіону. Найбільше їх залишилося на високогір'ях Аляски, що тягнуться вздовж тихоокеанського узбережжя, але подекуди їх можна знайти і у Скелястих горах в штаті Колорадо, і навіть у гірському масиві Сьєрра Невада в Каліфорнії.

Альпійські льодовики утворюються на великих висотах і поступово сповзають по схилу під дією власної ваги. Повзучий лід – досить сильний чинник ерозії. Там, де такий льодовик існує досить тривалий час, він утворює глибоку Г-подібну долину з практично вертикальними схилами і відносно рівним дном. Якщо ж два льодовики рухаються паралельно, вони утворюють між собою вузький хребет з досить характерними невеликими зубчастими верхами, які називаються арейтами (французький термін. – Прим. перекл.). Долина Йосеміт у гірському масиві Сьєрра-Невада – можна сказати, класична долина, утворена льодовиком. Вона має близько двох кілометрів углиб, і її найчастіше фотографують як приклад долини, утвореної альпійським льодовиком.

Проте поверхня регіону переважно складається з гірських плато, а не власне гір. Мабуть, найцікавіший приклад такої поверхні – плато Колорадо, розташоване в середній течії річки Колорадо на території штатів Юта й Арізона. Хоча там і сталися подекуди деякі структурні зміни в рельєфі, проте більшість регіону займає товстий шар осадкових порід. Основні зміни в ландшафті тут відбулися під впливом ерозії, спричиненої так званими екзотичними річками (їх так називають через те, що вода на цій посушливій території виглядає трохи дивно чи навіть екзотично), які перетинають плато. Найбільш відомою з них є власне річка Колорадо разом з притоками. У цьому природному середовищі річки – основна причина ерозії земної поверхні. Таким чином, значне підняття території деяких плато в останню геологічну епоху супроводжувалося великою водною ерозією у зворотному напрямку. Особливо це стосується території, що містяться у безпосередній близькості від річок та струмків. Територія, де зосереджено каньйони, по праву вважається однією з наймальовничіших у Сполучених Штатах. Фактично Великий Каньйон на річці Коло-

радо у штаті Арізона є чи не найпривабливішим природним об'єктом у державі. Територія Національного парку Великий Каньйон – власне каньйон разом з прилеглими до нього територіями – займає близько 16 кілометрів у ширину. Важливо відзначити, що оскільки осадкові породи, які перерізає каньйон, мають різну щільність і тому різну здатність протистояти ерозії, то на стінках каньйону сформувалася дуже цікава і характерна саме для цього регіону структура, яка складається з прямовисних стінок та уступів.

Від плато Колорадо на півдні через південні райони штатів Нью Мексико та Арізона далі на захід через Долину Смерті та пустелю Могау в Каліфорнії аж до кордонів на півночі з штатами Орегон та Айдаго лежить територія під назвою Великий Басейн. Тут здійснюється понад 200 практично прямовисних гірських хребтів, більшість з яких має понад 120 кілометрів у довжину і, як правило, здіймається на 1000–1600 метрів від своєї основи та приблизно 80-и широкіх, плоских тектонічних басейнів. На північ і на захід від басейну річки Колорадо лежить досить велика територія із внутрішнім стоком; річки та струмки і витікають, і зникають на території регіону, не маючи звичайного стоку в море. В результаті на великих територіях містяться значні алювіальні відкладення, що утворилися внаслідок ерозії навколишніх гір.

Протягом плейстоценового періоду значна частина цього регіону була вкрита озерами, що утворилися під впливом значно вологішого клімату та води, що стікала з танучих гірських льодовиків. Найбільшим було озеро Бонневілл, води якого вкривали понад 25 000 квадратних кілометрів на півночі сучасного штату Юта. Більшість із цих озер зникла, а площа тих, що залишилися, дуже зменшилась. Це сталося тому, що істотно знизилась кількість опадів у регіоні, а відповідно і річний стік усіх внутрішніх річок. Крім того, більшість озер, що залишилися, наприклад, озеро Пірамід у штаті Невада чи Велике Солоне озеро у штаті Юта, стали гірко-солоними. Текучі води завжди вимивають з поверхні землі якусь частину розчинних солей, це не дуже сильно впливає на засоленість світового океану. Але оскільки вода в озерах регіону не має стоку до океану, то вона поступово засолилася. Так Велике Солоне озеро, частина колишнього озера Бонневілл, має територію 5000 квадратних кілометрів і рівень солоності значно вищий, ніж у світовому океані.

Північніше від району тектонічних басейнів та хребтів лежить плато Колорадо, що утворилося в результаті значних лавових вивержень. Перебуваючи в оточенні навколишніх гір, лавові потоки кілька разів заповнювали цю територію, вкривши її шаром приблизно 3–6 метрів, а у деяких регіонах він становить до 650 метрів у глибину. В цю територію вкраплено кілька невеличких вулканічних та шлакових конусів, але головним наслідком колишньої вул-

канічної активності залишилися широкі застигли потоки колись рідкої лави. Нечисленні річки також вимили в цих породах глибокі ступінчасті каньйони.

З деякими розривами плато тягнуться далі на північ аж до території Юкон, затиснуті між Скелястими горами та хребтами, що тягнуться вздовж тихоокеанського узбережжя. На території центральної Аляски басейн річки Юкон, загалом вкритий осадковими породами, займає всю територію між Хребтом Аляски та хребтом Брукс.

В цьому внутрішньому регіоні на заході країни існує прямий зв'язок між рівнем зволоження та рівнем підняття території. Низини, як правило, дуже сухі. Найбільше вологи звичайно випадає на середню частину схилів великих гір. Решта регіону практично повністю залежна в плані води від тих нечисленних річок, що тут протікають.

Зв'язок між рельєфом, температурним режимом та зволоженістю справляє значний вплив на широтну зональність вегетаційного періоду рослин на цих внутрішніх територіях. Низини вкриті чагарниками, характерними для пустель, та іншими рослинами, найпоширенішою з яких є полин. На самому півдні, де наприкінці літа трохи м'якший клімат і випадають дощі, зарості полину змінюються подекуди степовою рослинністю. Де-не-де полиново-трав'янисті зарості можна знайти на територіях трьох піднятих над рівнем їх поширення пустель. Трохи вище від рівня поширення полинів лежить рівень поширення дерев – там, де кількість вологи достатня для забезпечення їхнього нормального розвитку. Спочатку з'являється змішана зона різнотрав'я та невеликих дерев, таких, як, наприклад, сосна пінйон чи ялівець. Трохи вище – зона значних лісів з великими деревами, такими як жовта сосна (пандероса), сосна ладжпол чи сосна Дугласа. Якщо гори досить високі, то над лісами з'являється ще одна перехідна зона, представлена різними невисокими субальпійськими породами сосни. Над цим третім рівнем поширення дерев лежить пояс, де часто дуже дмуть холодні вітри, а період, сприятливий для вегетації, надто короткий для дерев, тому тут ліси змінює тундра.

На території порожнього внутрішнього регіону поширені такі види диких тварин, як бізон, північноамериканський лось, вилорога антилопа, дикий ведмідь, білохвостий олень та дика індичка.

СЛІДИ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ В РЕГІОНІ

У штаті Невада різноманітні урядові структури контролюють практично 90 відсотків його території. І хоча цей відсоток значно нижчий на території решти штатів регіону, проте всюди у порожньому внутрішньому регіоні урядові належать значні земельні ділянки.

Немає нічого дивного, що так багато землі залишається в підпорядкуванні уряду держави. Саме ці території і Аляс-

ка були заселені останніми, а федеральні програми передачі і продажу земельних ділянок, створені для того, щоб заохочувати розвиток сільського господарства в державі, не могли тут спрацювати через те, що дуже вже незначна частина даної території надається за існуючих природних умов для ведення хоч якого-небудь сільськогосподарського виробництва. Бюро переписів Сполучених Штатів ще у 1890 році оголосило про закінчення епохи прикордонних поселень, тоді як більша частина цих внутрішніх територій залишалася абсолютно незаселеною. Згодом, коли з'явився певний інтерес до цих земель з боку власників деревообробних підприємств чи видобувних компаній, у регіоні почали з'являтися і великі приватні землевласники. Тоді ж федеральний уряд переглянув попередні програми землеустрою, згідно з якими він передавав землі у приватне володіння практично безкоштовно.

Значну частину національних парків у Сполучених Штатах розташовано якраз у цьому регіоні, включаючи і такі загальновідомі парки, як Єллоустоун, Глашер та Великий Каньйон. Але територія національних парків становить лише маленьку частку від загальної території регіону, що належить державі. Найбільша частка цих земель належить Бюро землекористування, що є відділенням Департаменту внутрішніх територій Сполучених Штатів Америки. Ця інституція по-різному використовує надані їй землі, але одним з основних видів її діяльності в регіоні є організація пасовищного тваринництва. Бюро є також основним замовником будівництва систем зрошення та гідроелектростанцій у регіоні.

Лісова служба (підрозділ Департаменту сільського господарства Сполучених Штатів Америки) – другий за значенням державний землекористувач у регіоні. Ця установа, крім усього іншого, традиційно займається лісозаготівлею та пасовищним тваринництвом, а також організацією використання навколишніх територій з рекреаційною метою.

Наступні два підходи до використання цих порожніх територій багато що говорять про минуле регіону, а також про ставлення американців до якості цих земель та можливості їх використання. По-перше, значна частина найбільших в Америці резервацій для індіанців була облаштована в цьому регіоні, переважно на півночі штатів Арізона та Нью-Мексико. Крім того, тут розташовані найбільші в державі полігони для випробування бомб та артилерії, а також полігон для випробування ядерних боєприпасів. Так сталося тому, що населення на цій території вкрай розпопсоване, а альтернативних вимог до можливого землекористування у даному регіоні практично не виникало.

Розширюючись дедалі на захід в останні десятиліття XIX сторіччя, зона сільськогосподарського виробництва загалом оминула внутрішні регіони заходу. Фактично, за винятком шахтарів, транспортників та вірних Церкви Ісуса

Христа Останніх Днів Святих, в Америці знайдеться небагато людей, які б поселилися в цьому регіоні з власної волі протягом цього століття.

Церква Ісуса Христа Останніх Днів Святих, чи, як її частіше називають, церква мормонів, виникла на півночі штату Нью-Йорк у 1830 році. На церкву, яка поширювала незвичні погляди та вірування, та її вірних неодноразово здійснювалися напади, як словесні, так і з застосуванням фізичної сили. Тому мормони кілька разів переселялися, шукаючи місце, де б вони могли сповідувати свою релігію без перешкод. Багато мормонів переважно пішки переселилося на захід, туди, де вони сподівалися заснувати незалежну державу мормонів.

Місцем, яке вони обрали для своїх перших поселень на заході країни, стала долина Васатч, затиснута між одним гірським масивом та Великим Солоним озером на півночі штату Юта, де згодом було збудовано місто Солт Лейк Сіті. Мабуть, це було не найбільш вдале місце для того, щоб розпочинати сільськогосподарське виробництво. Клімат тут сухий, вода в озері гірко-солоні і непридатна до використання, а навколишні території являли собою піщану рівнину, вкриту подекуди невеликими кущиками. Однак, незважаючи на це, мормони відразу ж почали розгортати свою сільськогосподарську діяльність. Їхні поселення почали швидко зростати в міру того, як приїздили все нові й нові вірні. Крім того, у них була висока народжуваність, що також сприяло швидкому зростанню кількості населення. Вони мріяли про свою власну країну, яку називали Десерет і яка б простяглася з півночі, там, де зараз розташовано штати Орегон та Айдаго, на південь до Лос-Анджелеса у штаті Каліфорнія. З цією метою нові і нові поселення мормонів з'являлися все далі і далі від Солт Лейк Сіті.

Зрештою мормонам не вдалося заснувати власну державу Десерет. Після того, як у Каліфорнії та Неваді було знайдено перше золото, через територію, заселену мормонами, ринули маси переселенців, заселяючи території далі на захід. Таким чином мормони знову опинилися під юрисдикцією Сполучених Штатів. А омріяну державу Десерет було поділено між як мінімум півдюжиною різних штатів.

Мормони виявилися першими американцями, які зіткнулися з основними проблемами життя на територіях внутрішнього заходу і загалом успішно вирішили більшість із цих проблем. Особливо важливим було запровадження складної системи зрошення в регіоні. До цього американці не мали потреби широко запроваджувати систему зрошення, і тому їм практично не були відомі принципи та способи збирання великих кількостей води та їх централізованого розподілу між багатьма сільськогосподарськими користувачами. Мормони збудували велику кількість дамб для збирання та зберігання води на західних схилах

Васатчського хребта і багатокілометрові канали для того, щоб цю воду можна було передавати користувачам вниз у долині. В результаті цих зусиль більша частина долини вкрита сільськогосподарськими культурами, деревами та зеленими галявинами. Ці перші спроби широкомасштабних іригаційних робіт стали початком цілого іригаційного буму на території внутрішнього заходу.

Мормони продовжують впливати на розвиток території внутрішнього заходу. Крім всього іншого, приблизно з 11 мільйонів населення даного регіону 1,5 мільйона – мормони.

РОЗСІЯНА ЕКОНОМІЧНА СТРУКТУРА

Іригаційні роботи та сільське господарство: Значна частина стоку кількох найбільших річок внутрішнього регіону використовується для різних господарських потреб, причому більшість – саме для зрошення. Згідно з Меліоративним актом 1902 року, державна підтримка гарантується при будівництві дамб, каналів, а також, при необхідності, гідроелектростанцій на території 17-и західних штатів (за винятком Аляски та Гаваїв). Нині понад 80 відсотків води, заощадженої за допомогою гідротехнічних споруд, побудованих за суттєвої державної підтримки, використовується для зрошення понад 4 мільйонів гектарів. І хоча більшість вже виконаних меліоративних проектів припадає на територію штату Каліфорнія, проте кілька значних меліоративних проектів виконується також і на території даного регіону.

Один мільйон гектарів зрошених земель в долині річки Снейк перетворив штат Айдаго на безперечного лідера в регіоні за кількістю зрошуваних земель. Це дало можливість сільському господарству штату посісти почесне місце серед найбільших виробників картоплі та цукрового буряка в державі. Крім того, тут вирощується значна кількість люцерни, що, в свою чергу, відчутно стимулює розвиток тваринництва в регіоні. Запровадження меліоративного проекту в долині річки Колумбія спрямувало значну кількість води з річки Колумбія, зібраної за допомогою дамби Гранд Коулі, в центральні райони штату Вашингтон, де за їх допомогою зрошується тепер понад 400 000 гектарів і завдяки цьому вирощується люцерна, цукровий буряк та картопля. На території долини Гранд Веллі вздовж річки Колорадо на заході штату Колорадо завдяки меліоративним роботам тепер також вирощують люцерну та картоплю як основні сільськогосподарські культури, а також фруктові садки, серед яких особливе місце займає вирощування персиків. Води з головних притоків річки Колумбія, Якіма та Венетчі, в штаті Вашингтон зрошують поля найвідоміших на всю Америку яблучних плантацій.

У кожному з цих регіонів виробляється лише певна, обмежена кількість видів сільськогосподарської продукції.

Досить нетривалий теплий період перешкоджає вирощуванню в цих районах культур з відносно тривалишим періодом вегетації. Крім того, обмежений місцевий ринок зводить потреби у виробництві великої кількості, наприклад, молока чи багатьох видів свіжих овочів.

Варто також зауважити, що хоча південніші райони зрошення значно більше відчувають нестачу води, ніж північні, проте вони мають одну суттєву перевагу порівняно з ними – набагато триваліший період вегетації рослин. Так долина Імперіал у Каліфорнії, де тривалість періоду без приморозків сягає 300 днів на рік, є одним з головних виробників сільськогосподарської продукції у Сполучених Штатах. Значна частина салату зимової летиції постачається на всю Америку саме з цього регіону, так само як і виноград, бавовна та люцерна для відгодівлі худоби. Тому кількість худоби на території долини сягає 250 000 голів. Нещодавно збудовані в регіоні теплоелектростанції використовують сухий гній як паливо. Теплий період у долині Імперіал настільки тривалий, що він цілком забезпечує збирання двох врожаїв за рік, в результаті чого кількість сільськогосподарської продукції в регіоні значно зростає.

В долині Коачелла, що лежить на північ від озера Сталтон-Сі, вирощують значні врожаї фініків, винограду та грейпфрутів. В долині Яма в нижній течії річки Колорадо вирощують бавовну, цукровий буряк та апельсини. В долині річки Солт-Рівер, поблизу міста Фенікс у штаті Арізона, зимова летиція, апельсини та бавовна є основними видами сільськогосподарської продукції. Вони, на відміну від тих, що вирощуються північніше, зазнають певного конкурентного тиску з боку інших сільськогосподарських центрів на головних ринках сходу Сполучених Штатів Америки.

Транспортна мережа: Оскільки всередині самого регіону потреба у перевезеннях не така вже й велика, то основне завдання транспортної мережі полягає в тому, щоб забезпечити можливість перетнути регіон якнайшвидше і з максимальною швидкістю. В результаті фактично всі головні транспортні магістралі в регіоні – і автомобільні шляхи, й залізниці – спрямовані зі сходу на захід від найбільших міст середнього заходу до найбільших міст на західному узбережжі.

У зв'язку з технічними особливостями засобів пересування та з великою протяжністю регіону виникає необхідність створення певної інфраструктури для безпечного та безперервного руху транспорту через його територію. Значна частина міст у регіоні виникли як центри з обслуговування та управління залізницею. Такі центри виникали там, де була потреба мати напoxваті залізничний персонал незалежно від того, було в цьому місці раніше населення чи ні. І хоча кількість робітників-залізничників стала постійно зменшуватися після запровадження низки технічних удосконалень наприкінці 1940-х років, це ніяк не вплинуло

на кількість населення в регіоні, оскільки на зміну залізничникам почала неухильно збільшуватися потреба у робітниках станцій технічного обслуговування вантажних та легкових автомобілів, бензозаправок, ремонтних майстерень, а також мотелів та ресторанів.

Хоча обслуговування транспортних перевезень і відіграло важливу роль у зростанні великих міст регіону, проте на їхній подальший розвиток додатково впливали в кожному разі ще якісь місцеві фактори. Так, наприклад, місто Спокан у штаті Вашингтон з населенням понад 350 000 чоловік стало головним центром так званої «внутрішньої імперії» штату. Це особлива територія, окреслена по півколу вигином річки Колумбія, розташована в центрі штату Вашингтон і є значним виробником різноманітної сільськогосподарської продукції. Місто Альбукерке у штаті Нью-Мексико має приблизно 500 000 населення і відіграє в своєму штаті роль, подібну до тієї, яку відіграє місто Спокан у своєму штаті, бо стоїть у його центрі на перехресті основних доріг. Місто Фенікс у штаті Арізона спершу зросло як визначний сільськогосподарський центр, а потім просто пережило бум переселення, викликаний передусім теплим та сухим кліматом цього регіону. Воно стало популярним серед пенсіонерів, перетворилося на місце, куди вони прагнули переселитися, а крім того, стало центром з виробництва дорогої високоякісної продукції, наприклад, електроніки, що відіграло важливу роль у подальшому його зростанні.

Місто Огден у штаті Юта також виникло винятково як центр із обслуговування залізниці і вважалося колись одним із найважливіших подібних центрів у регіоні, але так і не стало великим містом, оскільки розташоване всього за 55 кілометрів на північ від Солт Лейк Сіті – міста, що продовжує домінувати в регіоні і як центр штату, і як столиця мормонізму.

Туризм: Різноманітність і романтичність природи внутрішнього регіону приваблює сюди останнім часом мільйони людей. Туристи, які прибувають до національних парків, спочатку повинні пройти через довгий коридор з мотелів, закусочних, сувенірних магазинчиків та інших місць, часто позбавлених будь-якого смаку. Крім того, відстані між окремими цікавими природними об'єктами, як правило, досить значні, тому виникає потреба у розміщенні між ними численних центрів обслуговування. Коли азартні ігри у штаті Невада було легалізовано згідно з місцевим законодавством, вони стали частиною індустрії туризму, що відразу ж вплинуло на збільшення прибутків штату.

Деревообробна промисловість та відгінне скотарство: Деревообробна промисловість та ранчове господарювання в основному провадяться на державних землях. Землі, що належать Службі лісу та Бюро землекористування, вільно відкриті для випасу худоби, основна лісозаготівля в регіо-

ні також відбувається на землях, що належать Службі лісу. Продуктивність цих земель і для відгінного скотарства, і для лісозаготівлі не дуже висока, особливо коли порівняти із землями, що перебувають у приватному користуванні.

Одна з причин такої невисокої ефективності почасти коріниться в низькій якості цих земель. У багатьох засушливих регіонах потрібно до 40 гектарів земель для належного випасання одиниці великої рогатої худоби. Кліматичні сезонні перепади в цьому регіоні настільки великі, що це один з небагатьох регіонів в Сполучених Штатах, де відбувається сезонне переганяння тварин на нові пасовища – взимку у низовини, а влітку на гірські пасовища та луки. Особливо широко це практикується у вівчарстві. Багато басків – спеціалістів із відгодівлі овець у французьких та іспанських Піринеях – приїздило раніше сюди на роботу за контрактом і випасало тут великі отари овець. Нині нащадки цих басків становлять помітну частину населення кількох штатів регіону, особливо багато їх мешкає нині в штаті Невада.

Видобувна промисловість: Наприкінці XIX сторіччя численні шукачі золота утворили другу після мормонів велику хвилю переселенців до цього регіону. Відкриття рудної жили у Камстоку, штат Невада, дало життя місту Вірджінія Сіті, яке блискавично зросло до 20 000 мешканців близько 1870 року і так само швидко згасло, коли поклади руди скінчилися.

Золотий та срібний бум, який почався відразу ж після відкриття родовища у Камстоку, спричинив різке збільшення кількості населення у штаті Невада. Це значно прискорило прийняття цього штату до Сполучених Штатів Америки у 1864 році, порівняно з більшістю його сусідів. Переважну частину цих копалин було вироблено до кінця XIX століття, після чого багато мешканців полишило штат Невада, так що навіть на середину XX сторіччя тут ще не відновилася попередня кількість населення. Нині гірничовидобувна промисловість займає дуже незначне місце в економіці штату та й, зрештою, і в економіці всього регіону, хоча деякі закинуті шахти нині використовуються як популярні туристичні об'єкти.

Серед галузей видобувної промисловості найбільший позитивний внесок економіка регіону має від видобування міді, що зосереджене в штатах Арізона та Юта. Величезний відкритий розріз Бінгхем поблизу Солт Лейк Сіті вважається найбільшим у світі відкритим заглибленням, зробленим людьми. Звідси було видобуто близько 8 мільйонів тонн міді. З-поміж кількох більших та менших розрізів у Арізоні найбільшим і найважливішим вважається Моренсі у східній частині штату. Решта важливих копалин міститься поблизу міст Сан Мануель, Глоб та Бісбі у південній Арізоні.

Більшість мідної руди, що видобувається в регіоні, бідна на вміст металу – його тут менше, ніж 5 відсотків. Тому копальні, як правило, мають поруч з собою металургійні комбінати чи збагачувальні фабрики, щоб уникнути великих витрат, яких вимагали б масштабні перевезення. Ось чому саме металургійна промисловість є основним видом промисловості у регіоні.

Крім міді, в регіоні видобувається досить значна кількість свинцю та цинку разом з кількома іншими металами, зазвичай, супутніми в їхніх покладах. Так копальня Батте Гілл у штаті Монтана тривалий час була значним постачальником не лише свинцю та цинку, але також і міді. В регіоні Коер д'Алене на півночі штату Айдаго видобувають ще й молібден, який широко використовується для виробництва високоякісної та спеціальної сталі. Фактично три чверті всього світового видобутку молібдену на сьогодні зосереджено у регіоні Лідвілл. Крім того, в регіоні бу-

ло знайдено великі поклади урану, і нині штати Юта та Колорадо є його найбільшими виробниками. Водночас тут щороку видобувається приблизно 25 мільйонів тонн вугілля.

На тисячі квадратних кілометрів, там, де сходяться кордони трьох штатів – Юта, Колорадо та Вайомінг, розкинулося величезне родовище нафти Грін Рівер Формейшн. Затиснутий шарами породи, тут міститься трильйон барелів нафти, що набагато більше, ніж у будь-якому з родовищ світу, розвіданих донині. Однак через складність видобутку та проблеми з охороною навколишнього середовища використання цього родовища відкладається на далеке майбутнє.

Протягом останніх років у цьому безлюдному регіоні відбувається невелике зростання міст, викликане передусім розвитком видобувної промисловості. Так населення міста Вате в штаті Монтана у 1990 році сягнуло вже 34 000 чоловік перш за все завдяки розвиткові видобувної (мідь) промисловості, хоча раніше це був лише регіональний сільськогосподарський центр. ■

